

K dovolání žalovaných: Dovolání napadají rozhodnutí předchozích stolic s hlediska mylného právního posouzení (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) proto, že odvolací soud ve shodě s prvním soudem jednak žalobci přisoudil nároky z účtu příl. A, jednak neuznal pohledávky namítané dovolateli k započtení. V onom směru lze poukázat k obšírným a v podstatě i správným vývodům nižších soudů a k tomu, co o postavení vykonavatele poslední vůle bylo již řečeno. Dovolání se marně snaží, opřít svůj odchylný názor o zdejší rozhodnutí ze dne 19. března 1924, Rv I 21/24/1 (čís. sb. 3639) ve sporu sp. zn. Cg XVI 58/23. Právil-li tam odvolací soud, že vykonavatel posledního pořízení není povolán reprezentovati ani zůstavitele ani dědice, není tím nijak rozhodnuto o jeho nárocích za výkony, které provedl v rámci svého úřadu a o které tu jediné jde. Právo, za Marii F-ovou jednati jako plnomocník a žádati v této vlastnosti odměnu, doličuje odvolací soud jen co do jednání s dlužnicí R-ovou. Že by žalobce výkony ty nebyl provedl v zájmu a z příkazu své zmocnitelky, dovolání samo netvrdí. Přisoudily proto nižší soudy nároky z účtu příl. A. právem. Stejně právem však nepřisoudily dovolatelům pohledávky namítané k započtení. Správně rozvádějí dovolatelé, že tu nejde o nárok na náhradu útrat sporu jako příslušenství hlavního sporného poměru, souzeného ve sporu sp. zn. Cg XVI 58/23 s pozůstalostí Václava F-a, nýbrž že jde o samostatný nárok na náhradu škody, jež jim prý vznikla proti žalobci osobně tím, že nejsa oprávněn, pozůstalost před soudem zastupovati, přece jejím jménem proti nim zahájil spor a jim tím způsobil útraty, jež jim proti tehdejšímu odpůrci — pozůstalosti jimi samými zastupované — nebyly přisouzeny a proti nim samým jako jejím zástupcům ovšem ani přisouzeny býti nemohly. Než ani s tohoto právního hlediska nelze namítané vzájemné pohledávky uznati za pravé. Každému, kdo se pokládá za oprávněn vznésti proti jinému na soudě žalobu, je zůstavěno, žalobu podati (§ 19 obč. zák.). Že by žalobce byl žalobu ve sporu sp. zn. Cg XVI 58/23 podal bez tohoto předpokladu, jsa si vědom, že není oprávněn žalovati, dovolatelé sami netvrdí. Způsobil-li žalobce odpůrci výkonem tohoto svého práva, jak oni tvrdí, škodu, odpovídal by podle §u 1295 druhý odstavec obč. zák. za ni jen, kdyby jejich poškození bylo bývalo patrně účelem výkonu práva. To dovolatelé ani netvrdí. Nemohou tedy nárok na odškodné namítaný k započtení s úspěchem uplatňovati. Nižší soudy proto nepochybily (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), vyslovivše, že namítané pohledávky nejsou po právu.

Čís. 7216.

Nárok na náhradu škody z dolování nepřísluší sice držitelům poškozené nemovitosti, dlužno jej však přiznati nejen vlastníku, nýbrž také universálnímu nástupci poškozeného. Nárok na náhradu škody na budově jest nedělitelným a přísluší těm, v jichž vlastnictví jest poškozená budova (universálním nástupcům vlastníka).

Předpisem §u 1323 obč. zák. jest ponecháno rozřešení otázky, zdali uvedení poškozené věci v předešlý stav jest dobře možným, volnému uvažování soudu. Úvahám slušnosti dlužno dáti místo také při určení způsobu, jakým mají býti škody odstraněny, a při rozhodnutí o tom, zda přísluší poškozenému primerní nárok podle § 1323 obč. zák.

(Rozh. ze dne 12. července 1927, Rv II 637/26.)

Oberschlesischer Knappschaftsverein a Spółka bracka domáhaly se na žalovaném těžařstvu, by opravilo do čtyř týdnů škody na nemocnici, náležející nyní podle úmluvy mezi Německem a Polskem oběma žalujícími spolkům a by je odškodnilo za znehodnocení. *P r o c e s n í s o u d* první stolice uznal žalované těžařstvo povinným opraviti škody do čtyř týdnů proti tomu, že mu žalobci zaplatí 6.510 Kč, dále uložil žalovanému těžařstvu, by zaplatilo žalobcům za znehodnocení 12.257 Kč 60 h a nahradilo škodu. *O d v o l a c í s o u d* k odvolání žalovaného těžařstva napadený rozsudek potvrdil. *D ů v o d y*: Odvolatelka napadá rozsudek z důvodu nesprávného právního posouzení ve třech bodech: I. pro nedostatek aktivní legitimace na straně spolužalobce »Spółka bracka«, II. že uloženo bylo odvolatelce, by kromě důlních škod vlastních provedla opravu škod vzniklých dolováním a stavebními vadami a mimo to i škod ryze stavebních, III. že neměla jako odškodné za znehodnocení budov poddolováním přiznána býti společně částka prisouzená, nýbrž dle poměru podílu žalobců na této pohledávce. Odvolání nelze však přiznati úspěchu. *Ad I.* Spolužalující »Spółka bracka« je k žalobě aktivně oprávněna. Nevyžaduje se, by žalobce, jehož nemovitost byla dolováním poškozena, byl též knihovním vlastníkem. § 364 a) obč. zák. mluví o držiteli pozemku nebo nemovitosti jako oprávněném k žalobě. Nehledíc k tomu, že je podle občanského práva přípustno i naturální vlastnictví neúplné na rozdíl od knihovního úplného, přísluší právo k žalobě i každému, kdo má k nemovitosti právo věcné, tedy i jiným osobám, nejen knihovnímu vlastníku, na př. i pachtýři, jehož práva ani v pozemkové knize zapsána nejsou. Že »Spółka bracka« není v držbě a užívání nemovitosti, žalovaná strana netvrdila. Má tudíž k nemovitosti právo věcné (§ 308 obč. zák.) a je k žalobě oprávněna. — *Ad II.* První soud uložil právem všecky opravy žalované proti náhradě se strany žalující. Zjistilť a odvolací soud přejímá zjištění ta, že podle posudku znalců nelze provésti opravy škod horních bez současného provedení oprav škod smíšených a vlastních stavebních. Jest sice správné, že ohledně škod smíšených a vlastních má žalující strana přispěti 60%, nelze však přehlédnouti, že celý náklad oprav je rozpočten na 15.500 Kč a že příspěvek žalobcům uložený, třebas při smíšených škodách a vlastních stavebních činí 60%, činí jen 6.510 Kč, tedy daleko méně než polovici celého nákladu na opravy a že připadá na horní škody 8.990 Kč. Podle § 1323 obč. zák. má odvolatelka povinnost, pokud jde o horní škody, uvésti v čas vše v předešlý stav, a je poškozený povinen k provedení oprav těch dáti poškozenou nemovitost k dispozici. Náklad na

opravy škod horních včetně smíšených jest větší než náklad, jež žalobci hraditi mají, a opravy odděleně se vůbec provésti nedají. Opravy museli by provésti buď žalobci neb žalovaná, ale přimerní povinností je to odvolatelky. Také z důvodu vhodnosti a reálnosti jest záhodno, by opravy provedla jen jedna ze stran a tou je odvolatelka, jak správně praví první soud a, když náklad na splnění povinnosti odvolatelčiny je vyšší, nemůže býti ponecháno provedení oprav žalobcům a vyhrazeno jim žádati náhradu na odvolatelce, když větší povinnost oprav má odvolatelka. Poněvadž je tu spoluzavinění žalobců ohledně škod smíšených a vlastních stavebních, nastává dělení ohledně nákladů na opravy podle § 1304 obč. zák. (resp. č. 207 Gl. U. N. F. sv. 47 č. 5286). První soud správně uložil příspěvek žalobcům na opravy ty a vzhledem k tomu, že povinnost oprav má odvolatelka, jen příspěvek nikoliv snad společné provedení neb vůbec provedení jí a jen náhradu nákladů odvolatelce. O zjednáni lepšího než původního stavu, k čemuž odvolatelka není povinna, nemůže býti řeči, vždyť by stavby opravené jen opravami bez současného vybělení a vymalování byly naprosto nevzhledné. Ad III. I tu posoudil věc první soud správně. Nevadí, že žalobci neuvedli číselně, jaká část pohledávky ze znehodnocení tomu a onomu z nich přísluší. Žalovati mohou společně celou pohledávku (§ 11 c. ř. s.) a neuvedli-li částku určitou, kterou každému z nich pohledávka přísluší, má se za to, že přísluší každému polovice (§ 839 obč. zák. Ehrenzweig Schuldverhältnisse str. 85). V rozsudku nebylo též vysloveno, že jsou žalobci oprávněni solidárně žádati plnění této náhrady a že odvolatelka je povinna dáti náhradu solidárně buď tomu neb onomu žalobci, nýbrž jen žalobcům. Důvod právní, z něhož žalují oba žalobci, je týž, že jim oběma na nemovitosti jim společně náležející vznikla škoda znehodnocením nemovitosti té poddolováním (§ 11 c. ř. s.).

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání, uplatňující dovolací důvod čís. 4 § 503 c. ř. s., není opodstatněno. Aktivní legitimaci spolku »Oberschlesischer Knappschaftsverein« žalovaná strana v prvé stolici nepopřela a proto nelze hleděti k jejím dotyčným vývodům dovolacím (§§ 482 a 513 c. ř. s.). Spolek »Oberschlesischer Knappschaftsverein« předložil německý zákon, týkající se úmluvy mezi německou a polskou vládou o dělení spolku »Oberschlesischer Knappschaftsverein« a o utvoření dvou nových spolků, jehož obsah žalovaná firma nepopírala. Podle čl. 1, 2 a 29 této mezinárodní smlouvy nemůže býti pochybnosti o tom, že tyto dva nové spolky, které společně podaly žalobu, o niž jde, jsou universálními nástupci původního spolku »Oberschlesischer Knappschaftsverein« a že nemocnice, která jest předmětem tohoto sporu, patří společně oběma spolkům. Hlavní žalobní nárok, t. j. odstranění škod způsobených na této nemocnici dolováním, je podle své povahy nedělitelným nárokem a proto

nelze spolku »Spółka bracka« odepřítí oprávnění, by se tohoto sporu nesúčastnil jako spolužalobce (viz Dr. Armin Ehrenzweig, II. sv. str. 85). Tím čelil proti případné námitce, že spolek »Oberschlesischer Knappschaftsverein« sám není oprávněn žalovati, když podle uvedené smlouvy universálními nástupci původního spolku jsou oba žalující spolky. Aktivní legitimaci spolku »Spółka bracka« lze tedy dovozovati již z povahy hlavního žalobního nároku jako nedělitelného nároku a proto v tomto směru nemá rozhodného významu okolnost tvrzená žalovanou stranou, že mezinárodní smlouva ze dne 22. února 1923 dosud nebyla vtčlena do vnitrostátního řádu právního republiky Polské. Přísluší-li spolku »Spółka bracka« aktivní legitimace co do hlavního žalobního nároku, nelze jí tuto právem odepřítí, pokud jde o vedlejší s hlavním nárokem hospodářsky a právně těsně související nárok na peněžní náhradu za znehodnocení nemocnice, který ovšem je dělitelným. Dovolatelka má pravdu v tom, že nárok na náhradu škody způsobené dolováním podle § 364 a) obč. zák. nepřísluší držiteli poškozené nemovitosti, než přehlíží, že dlužno jej přiznají nejen vlastníku, nýbrž také universálnímu nástupci poškozeného (viz rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 4775 sb. n. s.). Proto nemá rozhodného významu okolnost, že sporná nemocnice dosud prý knihovně není připsána spolku »Spółka bracka«. Jde-li v tomto případě, jak výše dolíčeno, o universální sukcesi, nebylo potřebí prokázati, že žalobní nárok byl zvlášť postoupen tomuto spolku. Námitku, že tento spolek vůbec neexistuje, dovolatelka v první stolici nevznesla, naopak při ústním jednání ze dne 16. března 1925 tvrdila, že faktura z 25. listopadu 1920 a výpis z konta týkající se dluhu žalobců za uhlí a elektrický proud 543 Kč 90 h 3. července 1923 zaslala spolku »Spółka bracka«. K této námitce nelze tedy hleděti (§§ 482 a 513 c. ř. s.).

Žalující spolky žádaly za obapolného souhlasu, by žalované těžařstvo bylo odsouzeno zaplatiti jim za znehodnocení nemocnice 12.257 Kč 60 h. Vzhledem k ustanovením §§ 828 a 839 obč. zák. nemůže býti pochybnosti o tom, že tím nemínily, že každému z nich přísluší solidárně tato částka, nýbrž jen polovice. Nelze seznati, proč, jak dovolatelka navrhuje, žaloba má býti zamítnuta z důvodu, že žalující spolky přesně a číselně neudaly částku na každý z nich připadající. Podle zjištění odvolacího soudu činí příspěvek k nákladům spojeným s opravou škod, uložený žalobcům 6510 Kč, méně než polovici celého nákladu 15.500 Kč. V této příčině je především závažno, že co do uvedení poškozené věci v předešlý stav § 1323 obč. zák. neobsahuje přesného předpisu ani určité směrnice, nýbrž používá povšechného, neurčitého výrazu »tunlich«. Tím ponechal zákon rozřešení otázky, zda uvedení poškozené věci v předešlý stav je dobře možným, volnému uvažování soudu a zjednal průchod úvahám slušnosti (viz Dr. Ehrenzweig, System des österr. allgem. Privatrechtes II. sv. § 303 str. 61). Tomuto zákonnému stanovisku jistě neodporuje, dává-li se místo těmto úvahám také při určení způsobu, jakým škody mají býti odstraněny, a při rozhodnutí o tom, zdali přísluší primární nárok podle § 1323 obč. zák. poškozenému, který přece nezavinil, že škody, způsobené dolováním, nedají se dobře a účelně opravit odděleně od jiných

škod. Tyto úvahy vedly již v předválečné soudní praxi k tomu, že majitel hor v obdobných případech byl odsouzen také k odstranění škod, kterých dolováním nezpůsobil. Ukládá-li se při tom poškozenému přiměřený příspěvek k stavebním nákladům, nemůže se majitel hor právem považovati za zkrácena, to tím méně, když tímto způsobem nabývá jistoty, že všechny opravy budou provedeny důkladně a odborně. Odvolací soud nepochybil, odsoudiv žalované těžařstvo k opravě všech škod proti tomu, že žalující spolky přispějí k stavebním nákladům penízem 6510 Kč, do jehož výše si žalovaná strana nestěžuje.

Čís. 7217.

Dávka z majetku a přírůstku na majetku (zákon ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n.).

Byla-li exekučně prodána pouze ideální část nemovitosti, nelze z ní přikázati dávku, připadající na celou nemovitost, nýbrž pouze dávku vypadající na její ideální část.

Věcné ručení nemovitosti za dávku z majetku jest pouze podpůrným a nastává teprve, když poplatník (vlastní dlužník dávky) nedostojí své povinnosti k placení. Pokud nenadešel případ plnění z důvodu věcného ručení nemovitosti, nelze požadovati při dražbě zatížené nemovitosti bezpodmínečné zaplacení, nýbrž jest příslušnou částku uložit na úrok.

(Rozh. ze dne 13. července 1927, R I 599/27.)

Rozvrhuje nejvyšší podání za exekučně prodanou polovinu nemovitosti přikázal soud první stolice eráru v přednostním pořadí dávku z majetku a přírůstku na majetku vypadající na celou nemovitost. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Přednostní zákonné zástavní právo státu za jeho pohledávání na dávce z majetku postihuje celou rolnickou usedlost nerozdílně (§ 62 zák. čís. 309/1920 sb. z. a n.) a proto hledíc k zásadě § 222 ex. ř. nelze státu odepřít právo, by žádal zaplacení celé své pohledávky přes to, že byla exekučně prodána pouze polovice této nemovitosti, náležející Adolfu J-ovi, zejména, když výkaz nedoplatek ze dne 17. listopadu 1926, tvořící základ přihlášky eráru v tomto exekučním řízení, zní výslovně jen na jméno Adolfa J-a. Proto nelze přisvědčiti stanovisku stížnosti, podle něhož prodaná polovice usedlosti ručí pouze za polovici této pohledávky, tedy jen za 847 Kč, jež prý jediné měly být v přednostním pořadí přikázány. Tím méně pak lze souhlasiti s názorem stížnosti, že se toto přikázání mělo státi podmíněčně pro případ, že by tato částka byla na pozůstalosti Anny H-ové nedobytna, poněvadž se exekuční soud nemůže pouštět do rozboru otázky, kdo je k zaplacení této pohledávky předem povinen, a zda lze její zaplacení od něho očekávati, když je jinak z celého řízení patrné, že tato dávka nebyla dosud zaplacena, a že stát, žádaje její zaplacení z této podstaty, vykonává své právo.